

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Dvrando De Osca Et fratribus reconciliatis ecclesiasticæ unitati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

quandoquidem Paulus Apostolus dicat, *Cum essem astutus, dolo vos cepi, dolum appellans prudentiam quam multa dissimulando gerebat ut animas diabolica fraude deceptas multifariam multisque modis recederet ad illum qui via, veritas est & vita; cum & ipse longius se fixerit ire quando duobus discipulis se ostendit in effigie peregrina.* Quod si etiam à prisca consuetudine non subito recedat ex toto, aliquid sibi de illa reservans ut verecundia fortè parcendo quasi veterem legem sepe- liat cum honore, nec sic est penitus con- ficiendus, dummodo, sicut prædiximus, non aberrat in substantia veritatis. Con- suetudinum quippe diversitas, in habi- tu præsertim extrinseco, deformitatem in sancta Ecclesia non inducit, cum as- sistat à dextris sponsi circumamicta va- riorum Regina, velut castrorum acies ordinata. Verùm ista non dicimus quòd æmulationem hujusmodi approbemus, sed ut illius sequamur exemplum qui factus est infirmus infirmus, immo qui omnibus om- nia factus est ut omnes lucrificeret ei qui vult omnes homines salvos fieri & ad agni- tionem veritatis venire. Numquid, aman- tissimi fratres, arguendus est medicus qui aliquid aliquando minùs sanum indulget ægroto nimium cupienti? Nequaquam: quoniam etsi parum obstat ad aliquid, non- nunquam tamen ad aliud valde prodest, cum & crustula non ab re permittatur ad tempus teneram contegere cicatricem do- nec ipsa sub illa melius solidetur, & re- nascente novo, vetus unguis non totus pariter excludatur. Vos ergo, fratres, hu- jusmodi supportetis in spiritu lenitatis, non abicientes sed allicientes eosdem: quia plerique homines facilius commonitioni- bus quàm comminationibus revocantur, & nonnullos affabilitas gratiæ magis corri- git quàm asperitas disciplinæ. Prius enim infundendum est oleum, & si necesse fue- rit, super infundendum est vinum; quam- vis circa conversos hujusmodi modò post vinum infusum sit oleum infundendum, cum dudum perversi excommunicationis fuerint mucrone percussi, nunc verò con- versi communionis sint amplexu fovendi. Nam & prudens chirurgicus ad curatio- nem diri vulneris prius adhibet medica- menta mordacia; sed cum sanari jam cœ- perit, curam ipsius suavi unguento con- summat. Verùm si malè sanata cicatrix redit in vulnus, nonnunquam adhibet fer- rum vel ignem, ne pars sincera contrahat corruptelam. Sic & vos, fratres, more

Tom. II.

prudens medici faciatis, maximè si per- miserint etiam cum murmure se curari, non calumniantes conversationis eorum propositum, quod in litteris nostris vobis ostenditur comprehensum, maximè datis eodem tempore cum præsentibus ad cau- telam, cum pensatis undique circumstan- tiis non sit temerè improbandum. Quòd si vestram contempserint medicinam, rela- tione fideli nostris quantociùs auribus in- timetis, ut adhibeamus remedium quod videbimus expedire. Sic enim erroneos ab hæretica pravitate intendimus revocare ut velimus fideles in catholica veritate fo- vere, cum tolerabilius sit perverfos in sua perversitate perire quàm justos à sua justi- tia declinare. Datum Viterbij 1111. Non. Julij &c.

TERRACONENSI ARCHIEPISCOPO
& suffraganeis ejus.

SI quemadmodum venerabiles fratres
nostri Narbonensis Archiepiscopus &
suffraganei ejus &c. sicut supra.

Epist. 68.
Super eodem.

DVRANDO DE OSCA ET
fratribus ejus reconciliatis ecclesiasticæ
unitati.

GRavem contra vos venerabilium fra-
trum nostrorum Narbonensis Ar-
chiepiscopi & Biterrensis, Vticensis, Ne-
mausensis, & Carcaffonensis Episcoporum
querelam recepimus quòd vos plus debi-
to de gratiæ nostræ favore jactantes, ad-
versus ipsos nimium insolecitis, adeo ut
in eorum aspectu quosdam Valdenses hæ-
reticos nondum reconciliatos ecclesiasticæ
unitati duxeritis ad Ecclesiam ut vobiscum
consecrationi dominici corporis interes-
sent, participantes in omnibus cum eis-
dem. Quosdam quoque monachos, qui à
suis monasteriis exierunt, & alios quosdam
sui propositi desertores in vestro vos asse-
runt consortio retinere. Habitum etiam
pristinæ superstitionis scandalum apud ca-
tholicos generantem in nullo vos penitus
immutasse testantur. Occasione præterea
doctrinalis sermonis, quem in schola vestra
proponitis fratribus & amicis, ab Ecclesia
multi recedunt, non curantes in ea divi-
num officium aut sacerdotalem prædica-
tionem audire. Sed & Clerici qui sunt de
vestro consortio in sacris ordinibus consti-
tuti, divinum officium secundùm institu-
tiones canonicas non frequentant. Adhuc
insuper aliqui vestrum affirmant quòd
nulla secularis potestas sine mortali pec-
cato potest judicium sanguinis exercere.

Epist. 69.
De eadem re.
Vide lib. 11.
epist. 196.

V u

Nos igitur iis auditis tacti sumus dolore cordis intrinsecus, verentes non modicum ne tendat ad noxam quod providimus ad salutem. Ne igitur error novissimus fiat pejor priore, devotionem vestram rogandam duximus & monendam, per apostolica scripta mandantes quatenus memores legis divinæ, secundum quam postea extra castra propter maculam lepræ sine iudicio sacerdotis non reducebantur ad illa, vos quoque illos studiosè vitetis qui propter labem hæreticæ pravitatis à gremio sunt Ecclesiæ separati, donec ad eam pontificalis auctoritatis iudicio revocentur; ne, si secus egeritis, & evangelicam & apostolicam sententiam contempnatis, cum is qui non audit Ecclesiam, sicut ethnicus sit & publicanus habendus, & hæreticus homo post primam & secundam admonitionem sit penitus devitandus. Nam qui tangit immundum, immundus efficitur; & qui piecem contingit, inquinatur ab ea. Modicum quippe fermenti totam massam corrumpit. Licet autem qui spiritu Dei aguntur non sint sub lege, quoniam ubi spiritus Dei est, ibi libertas, apostatas tamen, qui viri censentur inutiles, à suo proposito leviter recedentes in vestrum non admittatis consortium, nec retineatis admissos, sed eos ad suos remittatis prælatos, ut in ea vocatione permaneant in qua vocati fuerunt; quia tales non agit divinus spiritus, sed malignus; ne cum ipsi alterius professionis existant, & in quibusdam forsitan arctioris, si associaveritis eos vobis, contra divinum præceptum in bove aretis & asino, serentes agrum diverso semine, ac induentes vestem de lana linoque contextam. Cumque non sit in exteriori habitu sed in interiori potius regnum Dei, scandalum quod de pristino habitu adhuc à vobis retento fortius ingravescit, sedare curetis, ipsum habitum, prout nobis estis polliciti, taliter variando ut sicut interiori habitu, sic etiam exteriori vos ab hæreticis ostendatis esse divisos; ut secundum Apostolum quæ sunt pacis sectemini, & quæ ædificationis sunt invicem observetis, nolentes propter calciamenta destruere opus Dei, memores ejus quod idem Apostolus ait: *si propter cibum frater tuus scandalizatur, jam non secundum caritatem ambulat. Noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus mortuus est. Quapropter si esca, inquit, scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.* Si ergo Apostolus hoc præcipit observandum de cibo, quanto magis

de calciamento est observandum, ut scandalum evitetur, maximè de cordibus infirmorum, propter quod veritas ait. *Si quis scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt &c.* Nam vix homini illi per quem scandalum venit. Ideoque moneamus, consulimus, & hortamur ut ij qui de vobis nondum signum hujusmodi acceperunt, vel qui vobis fuerint associandi de cetero, non se astringant proposito utendi sandalis desuper perforatis, neque talibus calciamentis utantur, ut sic scandalum penitus evanescat. Vestros autem amicos & fratres, qui ad audiendum sermonem vestrum conveniunt, moneatis prudenter & efficaciter indubati ut frequentent Ecclesias & in eis audiant verbum Dei, maximè diebus statutis, ne sacrum templum aut sacerdotale officium contempnatur, cum utrumque pia devotione sit à fidelibus venerandum. *Domus enim mea domus orationis vocabitur, cunctis gentibus ait Dominus; quæ tantæ credenda est efficacitæ ad orandum in ipsa ut de templo etiam manufacto Salomon dicat ad Dominum: Si calam & cali caloram capere te non possunt, quanto magis domus hæc, quam ego construxi; sed respicias ad orationem servi tui & ad preces ipsius, Domine Deus meus: audi hymnum & orationem quam orat servus tuus coram te hodie, ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte & die, super domum de qua dixisti, Erit nomen meum ibi.* & cetera quæ magnificè de ipsius templi commendatione sequuntur. Vnde David Prophetarum eximius de se dicit in psalmo: *In conspectu angelorum psallam tibi, adorabo ad templum sanctum tuum;* quoniam in sacris basilicis angeli sancti orantibus fidelibus creduntur adesse. Ideoque idem psalmista consulit dicens: *Adorate Dominam in aula sancta ejus.* Quapropter & Clerici vestri horas diurnas atque nocturnas secundum institutionem canonicam non abnuant in Ecclesiis celebrare, ne fortè sint clericalis ordinis transgressores. Illud verò, tamquam erroneum, nullus vestrum præsumat asserere, quòd secularis potestas sine mortali peccato non possit iudicium sanguinis exercere, cum lex potius quam iudex occidat, dummodo ad inferendam vindictam, non odio, sed iudicio, non incautè, sed consultè procedat, Apostolo de seculari potestate dicente: *Non sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei qui malum agit.* Ecce, inquit Apostolus, *gladij duo hic;* de quibus respondit Dominus, *Satis est,* quia, sicut ab ortho-

doxis doctoribus & catholicis expositori-
bus perhibetur, non solum spiritualis gla-
dium, quo utitur sacerdotalis auctoritas,
sed etiam materialis, quem exerit secularis
potestas, est necessarius ad vindictam ma-
liefactorum, laudem vero bonorum. Ut au-
tem & vos spiritualem gladium, qui est
verbum Dei, adversus hereticos sine sus-
pitione commodius exeratis, volumus &
mandamus ut in praedicationis officio ad-
versus huiusmodi vulpes molientes vineam
Domini demoliri aliis catholicis praedica-
toribus vos jungatis, ejus exemplo qui
iussit segregari sibi Barnabam & Saulum in
opus quo illos assumpsit; ut quemadmo-
dum ex praecepto spiritus sancti antiquus
praedicator adjunctus est novo de persecu-
tore ad fidem converso, sic & vobis ab
errore nuper ad veritatem conversis praed-
icatores jamdudum in sana probati doc-
trina jungantur, ut ipsi vobiscum & vos
cum illis sine suspitione qualibet verbum
Domini seminatis, Archiepiscopis & Epis-
copis aliisque Praelatis obedientiam & re-
verentiam humiliter impendentes, ut su-
per humilitatis fundamentum aedificium
boni operis construatis, illius imitantes
doctrinam qui de se dicit: *Discite a me quia
mitis sum & humilis corde.* Datum Viterbij
111. Non. Iulij, anno duodecimo.

PRÆPOSITO ET CAPITULO
sancti Michaelis de Buccaleonis
Constantinopolitan.

WILLELMO DE VLTAPORTV
Presbytero.

CUm a nobis petitur &c. usque effec-
tum. Eapropter, dilecte in Domino
fili, tuis justis postulationibus grato con-
currentes assensu, beneficium quod in Ca-
ligrant terra nobilis viri G. de Scornai te
canonicè proponis adeptum, sicut illud
justè possides & quietè, auctoritate tibi
apostolica confirmamus & praesentis scrip-
ti patrocinio communimus. Nulli ergo
omnino hominum liceat hanc paginam
nostrae confirmationis infringere &c. usque
incursum. Datum Viterbij v. Kal. Iulij,
pontificatus nostri anno duodecimo.

PRÆPOSITO ET CAPITULO
sanctae Mariae de Blakerna
Constantinopolitan.

CUm a nobis petitur &c. usque effec-
tum. Eapropter, dilecti in Domino
filij, vestris justis precibus inclinati perso-
nas vestras & dictam Ecclesiam, cujus estis
obsequio mancipati, cum iis quae in praesentiarum
rationabiliter possidet, aut in
futurum justis modis praestante Domino
poterit adipisci, sub beati Petri & nostra
protectione suscipimus & praesentis scripti
patrocinio communimus. Nulli ergo &c.
hanc paginam nostrae protectionis &c. us-
que incursum. Datum Viterbij v. Non.
Iulij, pontificatus nostri anno duodecimo.

ARCHIEPISCOPO ET
majori Praeposito & Capitulo
Maguntinensi.

Dilectus filius magister Petrus Viter-
biensis Capellanus noster in nostra
proposuit praesentia constitutus quod cum
olim tu, frater Archiepiscopo, sincerita-
tem suae devotionis erga te per exhibitio-
nem operis cognovisses, & forsitan exti-
mares quod pro familiari gratia in quam
eum suis meritis evocavimus gratum nobis
existeret beneficium quod tua sibi duceret
liberalitas impendendum, praebendam quae
primò vacaverat post Custodiam in Ec-
clesia Maguntina ipsi liberaliter concessis-
ti, eoque de ipsa per librum propriis ma-
nibus investito, ad osculum pacis recepisti
eundem in Canonicum Maguntinum, stal-
lum in Choro, vocem in Capitulo, locum
in mensa, & integrum ei stipendium con-
ferendo, sicut per publicum instrumen-
tum ac litteras tuo sigillo munitas eviden-
ter apparet. Cum igitur, si velitis atten-
dere quantum vobis & Ecclesiae vestrae

Epist. 71.
Confirmator
sibi beneficii.

Epist. 72.
Suscipiantur
sub protectio-
ne apostolice
sedis.

Epist. 73.
Vt Petrum Vi-
terb. inducant
in possessione
praebendae Mo-
gunt.

fol. 70.
Insuper
in quodam
re nota 170.
nize.

CUm a nobis petitur quod justum est
& honestum &c. usque effectum. Ea-
propter, dilecti in Domino filij, vestris ju-
stis postulationibus grato concurrentes as-
sensu, personas vestras & locum in quo
divino estis obsequio mancipati, cum his
quae in praesentiarum rationabiliter possi-
detis, aut in futurum justis modis praestan-
te Domino poteritis adipisci, sub beati Pe-
tri & nostra protectione suscipimus. Spe-
cialiter autem casale sancti Focardi cum
pertinentiis suis, sicut illud ex largitione
carissimi in Christo filij nostri Constanti-
nopolitani Imperatoris illustris justè ac pa-
cificè possidetis, vobis & Ecclesiae vestrae
per vos auctoritate apostolica confirmamus
& praesentis scripti patrocinio communi-
mus. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam nostrae protectionis & con-
firmationis infringere &c. usque incursum.
Datum Viterbij 14. Non. Iulij, pon-
tificatus nostri anno duodecimo.

Tom. II.

Vu ij